

På väg mot en inre marknadsakt

Sammanfattning

I utlåtandet behandlar utskottet Europeiska kommissionens meddelande (KOM(2010) 608) På väg mot en inre marknadsakt: Att skapa en verkligt konkurrenskraftig social marknadsekonomi – Femtio förslag för att arbeta, driva företagsverksamhet och handel bättre tillsammans. Meddelandet omfattar 50 åtgärdsförslag som syftar till att modernisera och effektivisera den inre marknaden.

Utskottet betonar i utlåtandet betydelsen av att åtgärder genomförs med en fortsatt öppenhet mot tredjeland och att olika protektionistiska tendenser motverkas. Vidare framhålls bl.a. tjänstesektorns betydelse, vikten av ett EU-patent och värdet av förenklade regler för företag. Även behovet av regelförenklingar avseende offentlig upphandling och standardiseringsarbets betydelse för ekonomisk utveckling och ökad konkurrenskraft berörs av utskottet. Utskottet föreslår att riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna.

I utlåtandet finns en motivreservation (S, MP, V).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Utskottets överväganden	5
Bakgrund	5
Meddelandets huvudsakliga innehåll	5
Regeringens faktapromemoria	6
Utskottets ställningstagande	6
Reservation	9
Kommissionens meddelande om EU:s inre marknad – motiveringen (S, MP, V)	9
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	12

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Kommissionens meddelande om EU:s inre marknad

Riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna.

Reservation (S, MP, V) – motiveringen

Stockholm den 8 februari 2011

På näringsutskottets vägnar

Mats Odell

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Mats Odell (KD), Maria Wetterstrand (MP), Jessica Polfjärd (M), Lars Johansson (S), Hans Rothenberg (M), Carina Adolfsson Elgestam (S), Olof Lavesson (M), Krister Örnfjäder (S), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Ann-Kristine Johansson (S), Eva Flyborg (FP), Börje Vestlund (S), Erik A Eriksson (C), Karin Åström (S), Jonas Jacobsson (M), Lars Isovaara (SD) och Kent Persson (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Kammaren har i enlighet med 10 kap. 5 § riksdagsordningen den 21 december 2010 hänvisat Europeiska kommissionens meddelande På väg mot en inre marknadsakt: Att skapa en verkligt konkurrenskraftig social marknads ekonomi – Femtio förslag för att arbeta, driva företagsamhet och handel bättre tillsammans, KOM(2010) 608, till näringsutskottet för granskning.

I meddelandet, som antogs den 27 oktober 2010, uppmanar kommissionen alla berörda parter att senast den 28 februari 2011 lägga fram sina synpunkter på nystarten för den inre marknaden och på de 50 åtgärder som föreslås i dokumentet.

Handelsminister Ewa Björling har lämnat information i ärendet vid utskottets sammanträde den 25 november 2010. Vidare har utskottet mottagit Regeringskansliets faktapromemoria 2010/11:FPM36 om meddelandet.

Regeringen har genomfört en remissbehandling av meddelandet. Remisstiden löpte ut den 31 januari 2011, och regeringen avser att sända ett svar till kommissionen.

Utskottets överväganden

Bakgrund

På initiativ av kommissionens ordförande José Manuel Barroso gavs professor Mario Monti (tidigare bl.a. inre marknadskommissionär) i uppdrag att presentera en rapport med idéer för att fördjupa och förbättra EU:s inre marknad. I den rapport som presenterades den 9 maj 2010 – En ny strategi för den inre marknaden – konstaterades att det krävs en strategi för att vidareutveckla och stärka den inre marknaden. På basis av Montis rapport presenterade kommissionen den 27 oktober ett förslag i form av ett meddelande: På väg mot en inre marknadsakt. Meddelandet utgör en del av Europa 2020-strategin och dess flaggskeppsinitiativ om en smart och hållbar tillväxt för alla.

Meddelandet är föremål för ett s.k. offentligt samråd t.o.m. den 28 februari 2011. Därefter förväntas kommissionen presentera en rapport och anta de slutliga åtgärdsförslagen. Målet är att åtgärderna ska genomföras under 2011 och 2012.

Meddelandets huvudsakliga innehåll

Kommissionens förslag till en inre marknadsakt innehåller 50 åtgärdsförslag som omfattar tre huvudsakliga områden.

Det första området – *En dynamisk, hållbar och rättvis tillväxt med företagen* – omfattar 24 olika förslag. Dessa är inriktade på tillväxt med syfte att främja en stark och uthållig tillväxt i näringslivet. Det ska uppnås bl.a. genom åtgärder som syftar till att främja och skydda innovation och nyskapande, utveckla en digital inre marknad, effektivisera reglerna för offentlig upphandling, förbättra affärsmöjligheterna för små och medelstora företag, öka det rättsliga och skattemässiga samarbetet och värna Europas globala konkurrenskraft.

Det andra området – *Återställa förtroendet genom att sätta människor i centrum för den inre marknaden* – omfattar 19 förslag. Dessa förslag fokuserar på medborgarnas förtroende, där syftet är att återupprätta tilliten till den inre marknaden bland Europas medborgare och konsumenter. De specifika förslagen handlar bl.a. om att säkra kvaliteten för allmännyttiga tjänster, öka satsningarna på central infrastruktur, garantera rätten för arbetstagare att vidta kollektiva åtgärder, underlätta den fria rörligheten för personer samt förstärka skyddet och förenkla för konsumenter vid gränsöverskridande handel.

Det tredje området – *Dialog, partnerskap, utvärdering: Verktyg för en god inre marknadsstyrning* – avser 7 förslag. Dessa förslag innehåller åtgärder avseende dialog, partnerskap och utvärdering för en god styrning av

den inre marknaden. Bland åtgärderna finns förslag om att intensifiera utvärderingen av regelverk, om utvidgat samarbete mellan EU:s förvaltningar, utveckling av alternativa tvistlösningssystem (bl.a. Solvit), om ett mer formaliserat samarbete med civilsamhället vid lagstiftningsarbete och krav på snabbare genomförande av EU-lagstiftning i medlemsländerna.

Berörda parter uppmanas av kommissionen att lägga fram sina synpunkter på nystarten för den inre marknaden och framför allt på de 50 åtgärder som föreslås i meddelandet. Med utgångspunkt i de inkomna förslagen kommer kommissionen sedan att föreslå att de övriga institutionerna förbinder sig att godta den definitiva versionen av akten.

Regeringens faktagromemoria

I faktagromemorian Meddelande om modernisering och effektivisering av EU:s inre marknad (2010/11:FPM36) redogör regeringen för den preliminära svenska ståndpunkten. Regeringen välkomnar att kommissionen har presenterat ett förslag till en inre marknadsakt för att effektivisera och modernisera EU:s inre marknad. Enligt regeringen är det viktigt att de åtgärder som vidtas går hand i hand med en fortsatt öppenhet gentemot tredjeland och att protektionistiska tendenser motarbetas. Regeringen ser positivt på att flera av de prioriteringar som drivits från svensk sida omfattas av kommissionens meddelande. Till dessa hör bl.a. en hållbar tillväxt, utvecklingen av en digital inre marknad, ett gemensamt europeiskt patent-system, ett sammanhängande och effektivt transportsystem, regelförenkling (bl.a. när det gäller offentlig upphandling), tjänstesektorns viktiga roll, ett starkt konsumentfokus samt standardisering. Regeringen ställer sig även positiv till kommissionens ambitioner om förbättrad utvärdering och uppföljning av genomförandet av EU-lagstiftningen i medlemsländerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis betona att en av avsikterna med utskottens utlåtanden är att skapa debatt och öka offentligheten kring EU-arbetet. Syftet med utskottets granskning av kommissionens meddelande På väg mot en inre marknadsakt, som presenterades den 27 oktober 2010, är således inte att avge ett formellt yttrande till kommissionen över meddelandet. Utskottet vill härvid påminna om att det i detta avseende är regeringen som har huvudansvaret för uppgiften att företräda riket. Som redovisats i det föregående avser regeringen att avge ett yttrande till kommissionen. Mot denna bakgrund ser utskottet ingen anledning att i detalj ta ställning till de enskilda förslagen.

När det gäller meddelandet vill utskottet till att börja med framhålla betydelsen av en väl fungerande inre marknad. En stark och väl fungerande inre marknad är grundstenen i EU:s arbete med att stärka konkurrenskraf-

ten och således av avgörande betydelse för att främja arbetstillfällena och tillväxt. Av detta skäl välkomnar utskottet kommissionens initiativ för att skapa en inre marknadsakt som ska stödja EU 2020-strategin genom att bättre integrera medlemsstaternas nationella marknader. Merparten av de åtgärder som presenteras i kommissionens meddelande är angelägna insatser för att få till stånd en harmoniserad och bättre fungerande inre marknad. För att åstadkomma en effektiv inre marknad krävs, som utskottet i tidigare sammanhang påtalat, bl.a. olika åtgärder på konkurrensområdet och en statsstödspolitik som noga följer EU:s regelverk.

Utskottet vill i detta sammanhang även framhäva betydelsen av att åtgärder genomförs med en fortsatt öppenhet mot tredjeland och att olika protektionistiska tendenser motverkas. Enligt utskottets uppfattning bör de olika konkurrenskraftsfrämjande åtgärderna som vidtas inte endast sträva efter att underlätta gränsöverskridande handel mellan EU:s medlemsstater, utan även mellan EU och tredjeland. Det är enligt utskottets uppfattning viktigt att detta perspektiv införlivas i arbetet med att förverkliga den inre marknadsakten. Tydliga, icke-diskriminerande, globala regler för internationell handel är avgörande för hållbar tillväxt och utveckling.

Med anledning av de konkreta åtgärdsförslagen i meddelandet vill utskottet anföra följande.

En ökad rörlighet och integrering av tjänstesektorn är en viktig komponent i arbetet med att skapa ett konkurrenskraftigare Europa och av stor betydelse för ökad tillväxt och sysselsättning. Utskottet vill av denna anledning betona att arbetet för ett fortsatt effektivt införlivande av tjänstedirektivet i medlemsstaterna är ett prioriterat område för att bidra till en mer effektiv konkurrens på den inre marknaden. Dessutom är det angeläget att den elektroniska handeln på den inre marknaden utvecklas.

Vidare är frågan om ett EU-patent ytterst betydelsefull när det gäller att öka konkurrenskraften för företag i EU, inte minst i förhållande till andra stora ekonomier, och främja innovation på den inre marknaden. Ur ett konkurrensperspektiv vore det önskvärt med ett framtida EU-patent som används av samtliga medlemsstater. När det gäller det arbete som nu inletts om ett s.k. fördjupat samarbete i patentfrågan vill utskottet understryka betydelsen av att Europaparlamentet och rådet skyndsamt antar förslagen. Även åtgärder för att stävja piratkopiering bejakas av utskottet.

Därtill vill utskottet framhålla att förenklade regler för företag är en viktig tillväxtfaktor. Om reglerna utformas på ett enklare och mer ändamålsenligt sätt och om onödiga regler utmönstras, kan företagen ägna mer tid och resurser åt att utveckla verksamheten så att företagen kan växa och anställa fler personer. Genom att belysa regelverkens effekter för små och medelstora företag kan olika handelshinder upptäckas och undanröjas. Arbetet med att förenkla de nuvarande reglerna för inte minst små och medelstora företag måste därför ges fortsatt prioritet. En utgångspunkt för det framtida arbetet med dessa frågor måste vara att de administrativa bör-

dorna och kostnaderna för företag ska minska. Utskottet vill i detta sammanhang likaså betona vikten av åtgärder som förbättrar små och medelstora företags tillgång till kapitalmarknaderna.

Utskottet vill även beröra behovet av regelförenklingar när det gäller offentlig upphandling och ser positivt på åtgärder som leder till att företag i större utsträckning än i dag lämnar anbud utanför den egna medlemsstaten och därigenom medverkar till en förbättrad konkurrenssituation. En ökad konkurrens leder till att priser kan pressas och till att kostnaderna för skattebetalarna därigenom kan reduceras. En förenkling och modernisering av EU:s upphandlingsregler är därför ett viktigt område.

Standardisering är ett betydelsefullt instrument som bidrar till ekonomisk utveckling och ökad konkurrenskraft. Standardiseringsarbetet är väsentligt för såväl företag som konsumenter genom att reducera kostnader för industrin och befrämja mångfald för konsumenterna. Genom ett väl fungerande standardiseringsarbete på europeisk nivå ökar dessutom möjligheterna för att europeiska standarder anammas även i övriga delar i världen, vilket kan ge europeiska företag fördelar. I detta sammanhang vill utskottet även framhålla att ökad internationell harmonisering av regler och standarder är en betydelsefull del för att underlätta europeiska företags deltagande i internationell handel.

För att skapa en väl fungerande europeisk energimarknad är en modern infrastruktur som möjliggör energihandel över nationsgränserna en viktig förutsättning. Med anledning av de åtgärdsförslag i meddelandet som berör energiområdet önskar utskottet tydliggöra sin uppfattning att investeringar i infrastruktur även framgent i första hand bör vara en fråga för aktörerna på marknaden. EU-medel bör snarare styras mot insatser som stöder EU:s energi- och klimatpolitiska mål för 2020 och 2050 än mot kommersiella och avgiftsfinansierade infrastrukturprojekt.

När det gäller förslagen som rör transportområdet vill utskottet erinra om att riksdagen tidigare har framhållit vikten av att de europeiska transportnätverken utvecklas till transportkorridorer som på ett effektivt sätt knyter länderna inom EU och angränsande områden närmare varandra (utl. 2009/10:TU26). I detta inbegrips även att transportsektorn måste bli mer miljövänlig och att resurser måste satsas på klimatsmarta lösningar.

Med anledning av de olika förslag som rör skatteområdet vill utskottet framhålla sin uppfattning att en ökad transparens och ett ökat informationsutbyte är viktiga för en väl fungerande inre marknad.

Utskottet vill avslutningsvis framhäva betydelsen av att medlemsländerna införlivar EU:s rättsakter på ett korrekt sätt och i rätt tid för att den inre marknaden ska kunna fungera. Utskottet ställer sig därför positivt till kommissionens ambitioner om förbättrad utvärdering och uppföljning av genomförandet av EU-lagstiftningen i medlemsländerna.

Reservation

Kommissionens meddelande om EU:s inre marknad – motiveringen (S, MP, V)

av Maria Wetterstrand (MP), Lars Johansson (S), Carina Adolfsson Elgestam (S), Krister Örnfjäder (S), Ann-Kristine Johansson (S), Börje Vestlund (S), Karin Åström (S) och Kent Persson (V).

Ställningstagande

Den 27 oktober 2010 presenterade kommissionen sitt meddelande På väg mot en inre marknadsakt. Som redogjorts för i det föregående behandlar meddelandet 50 åtgärder som syftar till att effektivisera och modernisera den inre marknaden. Vi bejakar en väl fungerande inre marknad till nytta för företagen, arbetstagarna och konsumenterna. Den inre marknaden har spelat en viktig roll för att främja tillväxt och sysselsättning, men den behöver anpassas i takt med att förutsättningarna såväl inom EU som i omvärlden förändras. Som vi i tidigare sammanhang påtalat står Europa inför tre stora, långsiktiga utmaningar. Den snabba globaliseringen av ekonomin, hotet mot klimatet och en allt skevare demografi kommer att dominera den europeiska, politiska agendan för lång tid framöver. En strategi för att effektivisera och modernisera EU:s inre marknad måste enligt vår mening ta sin utgångspunkt i nämnda utmaningar.

Som redovisats har regeringen, efter ett remissförfarande, för avsikt att lämna ett formellt yttrande till kommissionen rörande det här aktuella meddelandet. Av denna anledning ser vi inget skäl till att i detalj behandla de enskilda förslagen i meddelandet. Vi vill dock tydliggöra vår inställning på några punkter.

Enligt vår uppfattning är det viktigt att en vidareutveckling av EU:s inre marknad inte leder till protektionistiska tendenser gentemot omvärlden. Den globala frihandeln måste försvaras, och det är viktigt att handeln med länder utanför EU kan ske på öppna och likvärdiga villkor. Olika åtgärder för att främja konkurrensen bör därför inte endast sträva efter att underlätta gränsöverskridande handel mellan EU:s medlemsstater utan även mellan EU och tredjeländ. Vi anser att den externa dimensionen kunde ha varit mer närvarande i meddelandet, exempelvis när det gäller att avveckla exportsubventioner, reformera jordbrukspolitiken och upphöra med kontraproduktiva tullar och tariffer. I linje med detta ställer vi oss avvisade till ansatsen att begränsa marknadstillträdet för leverantörer från tredjeländ vid offentlig upphandling.

Vi vill även lyfta fram behovet av en hållbar tillväxt. Den inre marknadens funktion och utveckling störs i dag av olika miljöskadliga subventioner, som exempelvis stöd till kolindustrin. Vi hade önskat ett tydligt klimatperspektiv i det förslag till inre marknadsakt som kommissionen pre-

senterat. Enligt vår uppfattning saknas en tydlig insikt om effekterna av klimatförändringarna och jordens begränsade resurser, och, som en följd därav, stigande priser på naturresurser. De åtgärder som föreslås för att vidareutveckla den inre marknaden och främja den ekonomiska utvecklingen måste ta hänsyn till dessa aspekter. Omställningen till ett grönt Europa, oberoende av fossil energi, kommer att bli omvälvande. EU har alla förutsättningar att axla en internationell ledarroll i klimatarbetet och har allt att vinna på det. Rätt utformad kan omställningen bidra till nya jobb och högre tillväxt. De europeiska företag som först utvecklar den fossilfria teknik som världen kommer att efterfråga har goda förutsättningar att stärka sin internationella konkurrenskraft. Vi vill i detta sammanhang även understryka vår uppfattning att investeringar i energinfrastruktur i första hand är en fråga för marknadsaktörer.

Vidare vill vi framhålla att miljöbelastningen måste minska trots behovet av ökade transporter. Transportsektorn måste bli mer miljövänlig, och medel måste satsas på klimatsmarta lösningar, exempelvis stöd för att utveckla effektiva och långsiktigt hållbara godstransportkorridorer genom att framför allt öka järnvägens andel av godstransporterna. Det bör därför klargöras att framtida satsningar på och samordning inom infrastrukturen i EU ska riktas mot järnvägen.

Enligt vår mening är en ökad rörlighet och integrering av tjänstesektorn av stor betydelse för ökad konkurrenskraft, tillväxt och nya jobb inom EU. För att handeln med tjänster ska fungera är det dock fundamentalt att olika länders modeller på arbetsmarknaden fungerar. Enligt vår uppfattning är det viktigt att den inre marknadsfriheter inte undergräver fackliga rättigheter. Bestämmelser för den inre marknaden måste genomföras med respekt för de grundläggande rättigheterna och den svenska kollektivavtalsmodellen utan att begränsa rätten till facklig organisering eller rätten att vidta stridsåtgärder.

Vi vill i detta sammanhang även framhålla behovet av att sätta fokus på små och medelstora företag, som står för omkring två tredjedelar av sysselsättningen inom EU. Det är, som vi vid andra tillfällen påpekat, viktigt med en tydlig utgångspunkt i dessa företags utvecklingsvillkor. Vi måste identifiera både hinder mot och möjligheter för att dessa företag ska växa. Vi välkomnar därför åtgärder som sätter fokus på de små och medelstora företagens problem, bl.a. vad gäller regelbördan. Kommissionen har här en viktig roll att spela då en stor del av företagens administrativa kostnader härrör från EU-rättsliga krav.

Införandet av ett EU-patent skulle bidra till att öka konkurrenskraften för företag i EU och ge tydligare spelregler för företagen på den inre marknaden. Då det för närvarande inte synes vara möjligt, trots mångåriga diskussioner, att införa ett EU-patent som används av samtliga medlemsländer är det angeläget att Europaparlamentet och rådet skyndsamt antar förslagen som rör ett s.k. fördjupat samarbete i denna fråga som skulle innebära ett EU-patent som används av ett stort antal medlemsländer.

Att förenkla och modernisera EU:s upphandlingslagstiftning kan vara betydelsefullt då offentlig upphandling utgör en stor och viktig del av samhällsekonomin. Principiellt anser vi att offentlig upphandling bör användas som ett verktyg för att genomföra sociala förbättringar i samhället och förbättra miljön i väsentligt högre grad än vad som görs i dag. Vi bejakar därför förslag som kan styra den offentliga konsumtionen i en mer miljövänlig riktning.

Vi konstaterar att det saknas ett jämställdhetsperspektiv i förslaget till inre marknadsakt. EU:s konkurrenskraft påverkas i hög grad av jämställdhet mellan kvinnor och män. För att stärka den europeiska tillväxten krävs bl.a. att kvinnors deltagande i arbetskraften underlättas och att diskriminerande hinder för arbetsmarknadstillträde undanröjs.

Avslutningsvis vill vi, med anledning av de olika förslag som rör skatteområdet, framhålla vår uppfattning att skattepolitiken är en nationell angelägenhet.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Europeiska kommissionens meddelande På väg mot en inre marknadsakt: Att skapa en verkligt konkurrenskraftig social marknadsekonomi – Femtio förslag för att arbeta, driva företagsverksamhet och handel bättre tillsammans, KOM(2010) 608.